

Economia

Per què França lidera la recerca científica pública?

24/12/11 02:00 - CATEDRÀTIC. DIRECTOR DEL DEPARTAMENT / DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR (UB) - **ENRIC I. CANELA**

Fa poc llegia un informe de Thomson Reuters, el Top 100 Global Innovators 2011, on hi ha les 100 companyies del 2011 més innovadores del món. Les empreses se seleccionen segons uns indicadors, establerts per Thomson Reuters, relacionats amb les patents. A diferència d'altres informes que només tenen en compte el nombre de patents, el mètode de Thomson Reuters també considera la relació entre les patents concedides i les publicades, en quants mercats han estat publicades i l'impacte de la invenció segons la freqüència amb què posteriorment se cita la patent per altres companyies en llurs noves invencions.

A la llista d'aquestes 100 organitzacions, en trobem 40 dels Estats Units, 27 del Japó, 11 de França, 6 de Suècia, 4 d'Alemanya, 4 de Corea del Sud, 4 dels Països Baixos, 3 de Suïssa i 1 de Liechtenstein. Els Estats Units són líders, n'hi ha més d'asiàtiques que d'uropees i cap de la Xina, que és líder en quantitat de patents però no en influència i qualitat.

El que m'ha cridat l'atenció i que m'ha portat a escriure sobre aquest tema és la posició de França i, especialment, la d'alguns dels seus representants en aquesta llista de líders de la innovació. Tres d'aquestes són la IFP Energies Nouvelles; el CNRS, el Centre National de la Recherche Scientifique, i el Commissariat à l'Énergie Atomique. Tres organismes públics de recerca.

El fet és que França és capdavantera en recerca científica pública innovadora. El tres únics organismes d'aquest tipus que hi ha a la llista són francesos. Per què França ha assolit aquesta posició? Una pregunta que no és fàcil de respondre. Una de les apostes de Nicolas Sarkozy fou millorar la competitivitat de la recerca francesa.

De la política francesa d'R+D+i dels últims anys destaquen els 35.000 milions d'euros destinats a estimular la recerca, dels quals el 2011 ja se n'hauran assignat uns 22. França és un estat amb uns 65 milions d'habitants i un PIB aproximat de 2,16 bilions d'euros. Si considerem que aquest import és l'estímul públic extraordinari i no el pressupost públic que França dedica a R+D+i, la xifra agafa una gran importància.

Les diferències amb Catalunya resulten dramàtiques. Catalunya té 7,5 milions d'habitants i un PIB que està al voltant de 0,2 bilions d'euros. L'import que el govern català destina a l'R+D en un any està per sota dels 1.500 milions d'euros. Això, si sumem la part que dedica a universitats i que no està ja imputada a R+D. Aquestes xifres no són ni exactes ni prou contrastades, però sí suficientment aproximades per donar una idea de les magnituds.

La sorprenent situació francesa en el rànquing de Thomson Reuters no es pot explicar només per l'estímul financer, massa recent, sinó que cal considerar el model organitzatiu. El govern alemany, per fer front a la crisi, també va fer una aposta per la universitat i la recerca públiques, però el sistema públic no ha assolit el grau d'efectivitat en la innovació.

Un dels actius francesos és la creació, l'any 2005, de l'Agence Nationale de la Recherche (ANR). L'ANR pretén finançar projectes de recerca competitiu, flexibilitzar el sistema, detectar àrees prioritàries i fomentar la col·laboració publicoprivada, alhora que intenta augmentar la competitivitat del sistema de recerca i de l'economia francesos.

El govern espanyol va voler també crear el 2005 una Agència Estatal de Recerca. Incomprendiblement, l'any 2006 van aturar el procés i no es va acordar la seva creació fins fa poc amb l'aprovació de la llei de la ciència, la tecnologia i la innovació. Aquesta agència no funcionarà, si es compleixen els terminis, fins al pròxim 3 de juny.

França pot ser un bon exemple per a Catalunya. La reflexió que s'ha de fer a Catalunya no és només econòmica, és política i organitzativa. La llei espanyola és marcadament centralista. Catalunya, tot i tenir competències, està supeditada a les decisions del govern espanyol en matèria de recerca. El bon fer polític i la qualitat de la recerca bàsica catalana comporta que molts recursos competitiu espanyols es destinin a Catalunya, però no és ni de lluny suficient ni adequat al seu PIB.

Catalunya, tot i tenir la Institució Cerca, que agrupa 48 centres i instituts de recerca, alguns dels quals ben reconeguts però d'altres de discutible rendiment, no té una organització nacional dissenyada per situar les seves universitats i centres de recerca en els primers llocs dels rànquings internacionals ni per impulsar l'economia productiva. Un triple problema de manca de diners, a causa de l'extorsió continuada, mal anomenada *solidaritat*, i de falta de poder polític. Sense resoldre aquests problemes, Catalunya no podrà aplicar mai un model que faci que sigui un país líder en innovació.

Cerca

La Institució Cerca és el mitjà propi i servei tècnic de l'administració de la Generalitat de Catalunya per al seguiment, suport i facilitació de l'activitat dels centres de recerca del sistema Cerca. Constituïda com una fundació del sector públic, va ser creada el 2010 per donar resposta a un dels compromisos formulats al Pacte Nacional per a la Recerca i la Innovació.

Darrera actualització (Dissabte, 24 de desembre del 2011 02:00)

La recerca pública catalana avança lentament. Foto: ARXIU /MANEL LLADÓ.

Enric I. Canela

Altres articles de l'autor

30/03/2013 [La universitat funciona més bé que la política i l'empresa](#)

02/03/2013 [La ciència i els polítics](#)

Més articles ...

A la llista Top 100 Global Innovators 2011 trobem 40 companyies dels Estats Units, 27 del Japó, 11 de França, 6 de Suècia, 4 d'Alemanya, 4 de Corea del Sud, 4 dels Països Baixos, 3 de Suïssa i 1 de Liechtenstein. Els Estats Units lideren la llista, hi ha més empreses asiàtiques que europees i cap de la Xina, que és líder en quantitat de patents però no en influència i qualitat

Publicat a

L'Econòmic Catalunya 24-12-2011 Pàgina 31